

Vážené dámy a vážení pánové,

dostáváte do rukou náš Zpravodaj, ve kterém si velmi stručně připomene činnost naší společnosti v průběhu roku 2022. Tento rok nás z velké části „vrátil“ do běžné činnosti tím, že nebyla tak omezující opatření jako v období s covidem. Navíc tento rok byl posledním ve čtyřletém období činnosti výboru Společnosti. O to více jsme měli zájem naplnit všechny plánované akce a předpoklady, s kterými jsme v roce 2018 začínali.

Jak všichni dobře víte, hlavním cílem naší činnosti je umožnit předávání nejnovějších poznatků v celém širokém spektru našeho oboru. V letošním roce se v celém světě připomínal 20. červenec, kdy uplynulo 200 let od narození Gregora Johanna Mendela. Tak jako v roce 2014, kdy jsme si konferenci připomněli 130 let od úmrtí tohoto vědce a opata, také letos jsme konferenci ve dnech 18. a 19. 7., uvedli jeho meteorologickou aktivitu, jeho zájem o rozvoj předpovědi počasí pro zemědělce apod.

I tomto roce, jsme zajistili, dovoluji si uvést „tradiční“, tedy v pořadí pátou konferenci „Hospodaření s vodou v krajině“, která se konala 13. a 14. září, a tradičně v Třeboni. Již jsem uvedl, že covidová opatření výrazně poklesla, bohužel se na konferenci projevila složitá mezinárodní situace a z ní plynoucí opatření, včetně omezení prostředků v organizacích na konferenci. Výrazné zvyšování cen nás donutilo zvýšit vložné, protože všechny služby výrazně podražily. Takže ve srovnání s účastí roku 2021 nás bylo asi o třetinu méně. Sympatické bylo, že přes uvedené problémy byli na konferenci také slovenští kolegové.

O konferenci „Aktuální otázky bioklimatologie zvířat“, lze jednoznačně hovořit jako o tradiční, letos byla v pořadí 37. Podobně jako loni, bylo úspěšné konání dáno obětavostí a organizačními schopnostmi doc. Pavla Nováka a doc. Zdeňka Havlíčka, kteří s ohledem na problémy uváděné výše u konference v Třeboni, rozhodli, že konference proběhla on-line. Tato forma neodradila účastníky, a tak bylo předneseno 18 velmi zajímavých přednášek.

Již jsem se zmínil o končícím čtyřletém období stávajícího výboru. Když si srovnáte v loňském Zpravodaji uvedený plán činnosti, tak mohu uvést, že jsme ho splnili.

Využívám této příležitosti k poděkování všem členům výboru za jejich odvedenou práci, díky které naše Společnost je stále aktivní. Vzhledem k organizační a hlavně finanční náročnosti akcí, jsme se i po poradě s mnohými z vás, rozhodli, že Valná hromada Společnosti proběhne u všech, co mají internet on-line. Těm, kteří nemají email, jsme veškeré podklady zaslali poštou. K návrhu stávajících členů výboru na jejich pokračování nebyly vzneseny připomínky. Děkuji všem, co odeslali hlasovací lístky. Navržený výbor byl takřka jednohlasně zvolen. Věřím, že budeme pokračovat i v tomto novém období úspěšně, jako tomu bylo dříve.

Budeme i v roce 2023 organizovat naše dvě „tradiční“ konference. Jistě, že budeme usilovat o každodenní propagaci bioklimatologie. A obracím se na vás s problémem, který již několik let naši společnost provází, je to úbytek členu. Zkusme získat nové členy.

Vážené dámy a vážení pánové, rok 2023 nám přinese určitě i nesnáze, bude náročný. Přeji vám hodně energie, štěstí, osobní i pracovní úspěchy. Naši Společnosti přeji úspěšnou činnost.

Jaroslav Rožnovský

Konference Gregor Johann Mendel meteorolog

Naše Společnost se věnuje také osvětě, šíření poznání o osobnostech, které se věnovali aplikované meteorologii, tedy i bioklimatologii. V roce 2014, kdy uplynulo 130 let od úmrtí G. J. Mendela, naše Společnost, připomněla právě bioklimatologické aspekty činnosti Gregora Johanna Mendela konferencí „Mendel a bioklimatologie“. Proto jsme logicky připravili konferenci „Gregor Johann Mendel meteorolog“, která se konala 18. a 19. července 2022, aby připomněla, že 20. 7. 1822 se tento geniální vědec, nejen genetik, ale také meteorolog, narodil. První den konference byl zahájen v refektáři Opatství a účastníci, jak se dočtete níže v programu, měli možnost si projít všechna památná místa spojená s Mendelovým působením. Druhý

den byla konference v areálu Hvězdárny a planetária města Brna, díky spolupráci s ředitelem a senátorem panem Mgr. J. Duškem Ph.D.

V přednáškách byla věnována pozornost odborným činnostem G. J. Mendela nejen v meteorologii, ale také v astronomii, odborných společnostech apod. Je asi vhodné připomenout, že rozsah Mendelovy meteorologické činnosti dokládá přehled publikací, kdy z uváděných 13 má 9 meteorologický obsah. Zdůrazněn byl i podíl G. J. Mendela na brněnských meteorologických pozorováních, kdy data z jeho pozorování jsou součástí homogenizované brněnské teplotní a srážkové řady. Pozornost byla věnována i propojení víry a vědy v aktivitách G. J. Mendela.

Program konference

Místo konání konference: Augustiniánské opatství na Starém Brně,
Mendelovo muzeum, Hvězdárna a planetárium Brno

PONDĚLÍ 18. 7. 2022

Mendelův refektář, Mendlovo náměstí 1a, Brno

<https://www.opatstvibrno.cz/>; <https://mendelmuseum.muni.cz/>

09.00 – 09.50   prezence

10.00 – 10.50   zahájení konference – řídí prof. Ing. Ilja Vyskot, CSc.

P. Jan Emil Biernat , OSA – Augustiniánské opatství na Starém Brně

Mgr. Blanka Křížová – ředitelka Mendelova muzea Masarykovy univerzity

Ing. Petr Janál, Ph.D. – ředitel Českého hydrometeorologického ústavu,
pobočka Brno

doc. Dr. Ing. Alena Salašová – děkanka Zahradnické fakulty Mendelovy
univerzity v Brně

- 11.00 – 12.15   plenární přednášky
 Rožnovský J. – Gregor Mendel a meteorologie
 Dušek J. – Mendel a jeho vesmír
- 12.30 – 13.30   oběd
- 13.30 – 17.00   exkurze (Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity,
 muzeum starobrněnského opatství, barokní klášterní
 knihovna, včelín, bazilika nanebevzetí Panny Marie)
- 18.30 – 22.30   společenský večer, hvězdárna a planetárium Brno
- 18.30   zahájení, slavnostní přípitek
- 18.45 – 19.30   promítání filmů

ÚTERÝ   19. 7. 2022

Hvězdárna a planetárium Brno, Kraví hora 2, Brno

<https://www.hvezdarna.cz/>

09.00 – 10.45   sekce „meteorologie a změna klimatu“
 řídí RNDr. ing. Jaroslav Rožnovský, CSc.

Dostál O. – Gregor Mendel, geologie a pohled na Darwinovu teorii

Štěpánek P. – Dlouhodobá měření teploty vzduchu a srážek v Brně

Litschmann T. – Porovnání teplot vzduchu měřených v okenní budce a v
 meteorologické budce na volném prostranství v areálu starobrněnského
 opatství

Štreščík J., Rožnovský J. – Porovnání hodnot teploty vzduchu v Brně a v Praze
 na konci 19. a začátku 21. století

Tolasz R. – Využívání databáze climdata pro výzkum změny klimatu v česku

Halenka T. – Od Mendela ke globální klimatické změně a jejím lokálním
 důsledkům až do měřítka města – mezinárodní kontext

Kalenda P., Šír M. – Přirozené vysvětlení pozorovaných klimatických změn

10.45 – 11.00 přestávka

11.00 – 12.30 sekce „bioklimatologie a tepelný ostrov města“
řídí doc. dr. ing. Petr Salaš

Kozumplíková A., Kupec K., Vyskot I. – Dopady extrémů počasí na sanitární degradaci a morální lesních porostů ML Dačice

Baťa D. – Monitoring průběhu rašení smrku ztepilého pomocí modifikovaných loveckých fotopastí

Muška F., Muška A., Mušková A. – J. G. Mendel - renesanční člověk, filantrop a vinař

Burgová J., Salaš P., Rožnovský J., Drobiličová I., Kasala J., Trnka T. – Vliv stanovištních podmínek na průběh vlhkosti v kořenové zóně stromů v městském prostředí

Lipina P. – Doplnková meteorologická staniční síť na Ostravsku a její přínos pro poznání klimatu města

Kopkáně D. – Popis tepelného ostrova města leteckým průzkumem

12.30 – 13.00 posterová sekce – řídí RNDr. Tomáš Litschmann, PhD.

Lukasová V., Bičárová S., Buchholcerová A. – Odozva borovice horskej (*pinus mugo turra*) na meniace sa klimatické podmienky subalpínskeho pásma vo Vysokých Tatrách

Buchholcerová A., Lukasová V., Bičárová S. – Klimatická zmena a modelovanie stomatalnej vodivosti a ozónových dávok v horskom prostredí Vysokých Tatier

Knozová G. – Výskyt extrémních krátkodobých srážek v aglomeraci města Brna

Salaš P., Burgová J., Litschmann T., Drobiličová I., Rožnovský J., Trnka T., Habrdle R., Kasala J. – Injektáže – cesta ke zlepšení kondice dřevin v podmínkách tepelného ostrova měst

Sborník z konference najdete na adrese:

<https://info.chmi.cz/konference/mendel/>

Konference „Hospodaření s vodou v krajině“, Třeboň,

13. a 14. září 2022

V letošním roce proběhla již jubilejní pátá konference na téma Hospodaření s vodou v krajině. Když jsme před pěti lety připravovali první konferenci na toto téma, netušili jsme, že se z toho stane tradice. V té době jsme hledali každý rok jiné aktuální téma a volili také různá místa pro konání konference. Ukázalo se však, že volba Třeboně byla šťastná. Účastníkům se zalíbilo toto krásné a velmi zajímavé město, v němž i v jeho okolí je k vidění mnoho zajímavého, přitom navíc náklady na pobyt nejsou příliš velké. Projevili proto přání uspořádat příští konferenci na stejné téma opět v Třeboni. Tak se také stalo přes všechny potíže spojené s omezením shromažďování apod. kvůli covidu. Každý rok se podařilo najít termín, kdy uskutečnění akce bylo proveditelné, takže konference se konaly každý rok v jinou roční dobu, což jistě nebylo na závadu.

Ukázalo se dále, že i volba tématu byla šťastná. Problematika hospodaření s vodou je stále velice aktuální vzhledem k častějšímu výskytu suchých roků v poslední době, které jako by přišly právě na zavalanou. Toto vše se odráží také v neklesajícím zájmu o konferenci na toto téma, počet účastníků je stále velký. Pouze v souvislosti s omezením kvůli covidu se snížil

počet účastníků ze Slovenska, případně byl i nulový, protože podmínky pro mezinárodní cestování byly přece jen přísnější.

Součástí každé konference byla vždy polodenní exkurze do okolí Třeboně s návštěvou míst a pamětihodností, které mají vztah k problematice konference. Pokaždé se podařilo najít vhodný program exkurze tak, aby se neopakoval program z předcházejících let. Za to patří dík především panu doc. RNDr. Janu Pokornému, CSc., který nejen program exkurze připravuje, ale také tuto osobně vede.

V letošním roce byly pozvánky rozeslány s menším předstihem, protože dlouho nebylo jasné, zda se omezení kvůli covidu opravdu sníží na přijatelnou úroveň a pořádání konference bude možné. To se projevilo v menším počtu účastníků, pouhých 27, zatímco ve všech předchozích letech se tento počet pohyboval mezi 50 až 57. Neklesl však počet příspěvků, ten byl vždy mezi 15 a 20, jen posterů bylo tentokrát méně.

Novou částí konference bylo zamyšlení nad problematikou předvídání obecně a zvláště v hydrologii. Samostatnou přednášku k této problematice měl ing. J. Čermák. S ohledem na vývoj nejen našeho klimatu a následných výskytů sucha, včetně hydrologického, je třeba této oblasti věnovat naši pozornost. Pro přehled o přednáškách na konferenci uvádíme program.

Díky podpoře Českého hydrometeorologického ústavu můžete sborník příspěvků z konference najít na adrese

<https://info.chmi.cz/konference/trebon2022>

Program konference

úterý 13. 9. 2022 09.00 – 09.50

prezence 10.00 – 10.15

zahájení konference 10.15 – 12.15

plenární přednášky

Rožnovský J. - Zákonitosti hydrocyklu

Pokorný J., Jirka V., Hesslerová P., Huryna H. - Radiční bilance dnů s různými meteorologickými podmínkami s důrazem na situaci v březnu 2022

Kulhavý Z. - Vliv předchozí nasycenosti půdy vodou na průběh infiltrace srážek

Čermák J. - Proč potřebujeme předvídání v hydrologii

12.30– 13.30 oběd

14.00 – 17.00 odjezd na exkurzi, cca 3 hodiny, doprava autobusem
obsahově i organizačně exkurzi zajišťuje doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc

Rašeliniště Červené blato na Třeboňsku na jihu Čech patří k nejzajímavějším národním přírodním rezervacím v České republice. toto chráněné území spadá pod správu CHKO Třeboňsko.

více informací <https://www.trebonsko.cz/cervene-blato>

středa 14. 9. 2022

10.00 – 12.00 odborné přednášky

Rožnovský J. - Povodňová výročí

Nesládková M., Brejcha I., Vyskoč P., Beran A. - Vliv výparu z vodní hladiny na výsledky hodnocení vodohospodářské bilance v povodí Nežárky v období sucha 2015–2019

Kandra B., Tall A., Pavelková D., Gomboš M. - Analýza evapotranspirácie získanej výpočtom a bilanciou pomocou lyzimetra.

Procházka J., Lipina P., Šustková V., Tesař M. - Změny poměru nového sněhu a sezónních srážek v horských a podhorských oblastech Česka

Tall A., Kandra B., Pavelková D., Gomboš M., Hlavatá H. - Porovnanie metód merania zrážok: preklápací zrážkometer vs. lyzimeter

Litschmann T. - Optimalizace množství dodané vody při kapkové závlaze jabloní s využitím snímačů půdní vlhkosti

Brom J., Nedbal V., Císař P., Tesařová B., Kuntzman J. - Hodnocení vodního květu v nádržích pomocí dálkového průzkumu Země

12.00 – 12.45 posterová sekce

Netopil P., Pavelková R., Šarapatka B., Bednář M. - Retenční prvky a jejich vztah k prostorové distribuci zamokřených ploch v krajině

Schwarzová P., Šálek J., Dostál T., Dočkal M. - Hospodaření s vodou v závlahách

12.45 závěr konference

Aktuální otázky bioklimatologie zvířat 2022

Není přehánění, když uvedeme, že tato konference má obdivuhodný 37. ročník. A přesto, že s ohledem na možný výskyt covidových opatření a také na finanční možnosti, probíhala on-line, měla opět vysokou účast. Jistě, že to je dáno jednak kladnou odezvou předcházejících konferencí, ale také organizačním zajištěním kolegů doc. P. Nováka a doc. Z. Havlíčka.

Pro základní přehled uvádíme její pracovní program:

9.00 až 9.30 - Registrace do systému MS Teams

9.30 až 9.40 - Zahájení konference

Rožnovský, J.: Bioklimatologie a Gregor Johan Mendel

9.40 až 14.00 - Přednášky

Pokludová, L.: Potřebujeme cíle pro snižování spotřeb antimikrobik u zvířat a jaká jsou jejich úskalí

Nedbalcová, K. a kol.: Rezistence vybraných veterinárních bakteriálních patogenů k antibiotikům

Smola, J.: Prevence nemocí zvířat je stále naléhavějším úkolem

Smutný, L. a kol.: Využití robotické ruky jako náhrada ruční práce dojičů

Kumprechtová, D. a kol.: Chytré technologie v chovu dojnic – výstupy z projektu AFarCloud

Brůžková, M.: Bodové kondiční skóre krav jako předpoklad mléčné užitkovosti

Kožíšková, M. a kol.: Vliv sledování a řízení mikroklíma ve stáji pro dojnice

Černuška, J. a kol.: „Climate 24/7“ – měřicí přístroj na sledování stájového mikroklíma

Černuška, J. a kol.: Větrání stáje pro výkrm prasat umožňující instalaci technologie čištění vzduchu

Prášek, J. a kol.: Snižování spotřeby antimikrobik při selektivním zaprahování při využití faremní kultivace v českých chovech

Němcová, P. a kol.: Metody hodnocení zdravotního stavu končetin dojnic

Zemanová, M. a kol.: Analýza genu odolnosti vůči mastitidě (CXCR1) u vybrané skupiny dojnic

Rubinová, O.: Progresivní technická řešení větrání v praxi

Lendelová, J. a kol.: Analýza vybraných rizikových faktorů při aplikování technických a technologických inovací v objektech pro chov dojnic

Nevěřil, R. a kol.: Sršeň asijská (*Vespa velutina*) - výskyt v nepůvodních oblastech a možnosti regulace

Malá, G. a kol.: Vliv různé úrovně větrání ve venkovních individuálních boxech na užitkovost a zdraví telat

Novák, P. a kol.: Má dodržování zásad správné chovatelské praxe vliv na spotřebu antimikrobik?

14.00 – 15.00 - Diskuze

15.00 Předpokládaný závěr konference

Zpráva revizní komise

o výsledku hospodaření a správnosti účetní evidence České bioklimatologické společnosti, z.s., ve funkčním období 2018–2022

Podle stanovených pravidel – s ohledem na ukončení funkčního období výboru České bioklimatologické společnosti (dále jen Společnosti) k 26. 11. 2022, byla dne 1. listopadu 2022 revizní komisí ukončena závěrečná kontrola hospodaření a účetních dokladů Společnosti. Hospodář, RNDr. J. Střeštík, CSc. a předseda společnosti, RNDr. Ing. J. Rožnovský, CSc. podali oběma revizorům v průběhu zmíněné kontroly veškeré doklady, vyžádané informace a vysvětlení.

Revizní komise ve složení doc. Ing. Tomáš Středa, Ph.D a RNDr. Mojmír Kohut, Ph.D ve svém hodnocení navázala na revizní zprávu za předcházející období z 6. 11. 2018.

Revizní komise provedla kontrolu účetních dokladů jak po stránce formální, tak věcné. Zkontrolovala sestavení ročních účetních výkazů (rozvaha a výsledovka k 31. 12. 2021).

Na základě provedené kontroly revizní komise konstatuje, že finanční prostředky byly racionálně čerpány k zajištění stanovených úkolů Společnosti. Vyúčtování jednotlivých položek bylo bez závad a v souladu s platnými předpisy. Účetnictví, jak vlastních prostředků, tak dotačních, je vedeno odděleně v souladu s předpisy Akademie věd.

Výsledek revize: Revizní komise konstatuje, že při kontrole nezjistila případné nedostatky ve vedení účetnictví, v čerpání dotací, a také ani při sestavení ročních účetních výkazů.

Veškeré zaúčtované doklady jsou vedeny v souladu s platnými předpisy.

Revizní komise proto doporučuje Valnému shromáždění schválit hospodaření a finanční výsledek Společnosti za kontrolované funkční období 2018–2022.

V Brně 1. 11. 2022

Doc. Ing. Tomáš Středa, Ph.D., RNDr. Mojmír Kohut, Ph.D., revizoři

Usnesení

Valné volební shromáždění členů ČBkS se konalo převážně *on line* ve dnech 24. 11. až 5. 12. 2022, na kdy byla stanovena uzávěrka. Na elektronické hlasování jsem pamatovali v našich stanovách. Společnost měla ke dni konání Valného shromáždění celkem 40 platících členů a 1 čestného člena. Všichni dostali všechny dokumenty potřebné k jednání, z toho 33 členů elektronickou poštou, 7 členů listovní poštou. Zpět bylo odesláno 24 platných hlasovacích lístků. Tímto počtem byly splněny podmínky platnosti voleb.

Valné shromáždění schvaluje:

- Volbu návrhové a volební komise ve složení Mgr. Petr Štěpánek, Ph.D., Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.
- zprávu o činnosti ČBkS v minulém funkčním období, zpracovanou odstupujícím předsedou Společnosti RNDr. Ing. J. Rožnovským, CSc.,
- zprávu revizní komise vypracovanou RNDr. M. Kohutem, CSc., a Doc. Ing. Tomášem Středou, PhD, a udělení absolutoria odstupujícímu výboru,
- tajnou volbu nového výboru na období 2022-2026 a jmenovitě nového předsedu Společnosti RNDr. Ing. J. Rožnovského, CSc.,
- plán činnosti ČBkS na období 2022–2026.

Příloha – Seznam členů výboru ČBkS zvoleného na období 2022–2026:

předseda RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., pracoviště Mendelova univerzita Brno, Zemědělská 1, 613 00 Brno, tel. 724 185 617, e-mail: jaroslav.roznovsky@mendelu.cz.

místopředsedkyně RNDr. Eva Marková, CSc., tel. 603 277 589, e-mail: eva.radec@seznam.cz .

hospodář a organizační tajemník RNDr. Jaroslav Štreštík, CSc., tel. 739 812 839, e-mail: jstrpraha@gmail.com .

Doc. Ing. Hana Středová, PhD, pracoviště Mendelova univerzita Brno, Zemědělská 1, 613 00 Brno, e-mail: hana.stredova@mendelu.cz, tel. 545 132 408, vedoucí sekce zemědělské

Prof. Ing. Ilja Vyskot, CSc., pracoviště Mendelova univerzita Brno, Zemědělská 1, 613 00 Brno, tel. 545 134 084, e-mail vyskot@mendelu.cz, vedoucí sekce lesnické

Doc. MVDr. Pavel Novák, CSc., tel. 603 783 765, e-mail: novak.pavel@email.cz, vedoucí sekce zvířat.

Revizní komise:

RNDr. Mojmír Kohut, Ph.D. e-mail: mojmir.kohut@seznam.cz

Doc. Ing. Tomáš Středa, PhD., pracoviště Český hydrometeorologický ústav, pobočka Brno, Kroftova 43, 616 67 Brno, e-mail: tomas.streda@chmi.cz .

Činnost ČBkS, z. s., v roce 2023

Činnost ČBkS, z. s., byla vždy podporována a částečně financována státem prostřednictvím Rady vědeckých společností, složky Akademie věd, formou dotace jednotlivých projektů. Těžištěm činnosti Společnosti byly každý rok čtyři projekty.

Od roku 2022 se toto uspořádání na návrh RVS změnilo. Místo čtyř menších projektů je uskutečněn jeden projekt větší, který zahrnuje všechny pořádané akce. Pro uživatele (účastníky konferencí) se tedy nic nemění změna je to jen formální. Tato změna přinesla snížení administrativy. Projekt nese název „Pořádání bioklimatologických konferencí a vydání sborníků příspěvků“. Jeho zodpovědným řešitelem je předseda Společnosti.

Česká bioklimatologická společnost bude v roce 2023 pořádat čtyři akce:

1. Spolupořádání již 41. konference „Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí“, jehož hlavním pořadatelem je Hvězdárna v Úpici. Místo konání je Česká Skalice, předpokládaný termín květen. Konference interdisciplinárního rázu je zaměřena na řešení problému široké ekologie a kosmického počasí. V minulých letech se konference tohoto zaměření

neuskutečnila z důvodů omezení kvůli covidu. Doufejme, že tentokrát už proběhne normálně jako vždy. Bližší a aktuálnější informace hvezdarna@obsupice.cz nebo na stránkách <http://www.obsupice.cz> .

2. Konference „Hospodaření s vodou v krajině“, již šestá v pořadí. Konat se bude stejně jako v minulých letech v Třeboni, předpokládaný termín v září. Proměnlivost počasí v posledních letech staví problematiku vody na území ČR na jedno z předních míst v oblasti výzkumu i praktických řešení. Cílem konference je vzájemné předání zkušeností odborníky z jednotlivých vědních disciplín, hledání vhodných komplexních postupů pro zásahy v naší krajině. Bližší informace roznov@mendelu.cz .

3. Konference „Městské klima“. Konat se bude v říjnu až listopadu v Hradci Králové. Rostoucí dynamika počasí se logicky projevuje ve městech, která mají své specifické klima, většinou s výskytem tepelného ostrova: Extrémy počasí jsou v městské prostředí ještě zvýšeny procesy radiační bilance na umělých površích. Zvláště vysoké teploty vzduchu, ale i povrchů mají negativní dopady na zdraví obyvatel měst. Obsahem konference bude výměna poznatků z definování městského prostředí, jeho měření, ale i odhady dalšího vývoje. Součástí budou příspěvky k problematice zeleně ve městech a dopadech na zdraví obyvatel. Bližší informace roznov@mendelu.cz .

4. Konference „Aktuální otázky bioklimatologie zvířat“. Konat se bude opět v Brně v listopadu 2023. Bioklima též zvyšuje svou extremitu, takže je nutné věnovat pozornost jejím dopadům na chovaná i volně žijící zvířata. V tomto pohledu je vysoce potřebné co nejrychlejší předávání poznatků mezi vědeckými institucemi a praxí. Tuto oblast pokrývá obsah konference Akce má svou tradici již několik desetiletí. Umožní prezentaci výsledků získaných při řešení vědeckovýzkumných úkolů v oblasti řešení otázek vzájemných

interakcí mezi prostředím a organismem hospodářských, ale také volně žijících zvířat. Bližší informace novak.pavel@email.cz.

V roce 2023 se samozřejmě počítá s vydáním Zpravodaje, stejně jako v r. 2022 bez dotace vzhledem k nižším nákladům (mj. také z důvodu snižujícího se počtu členů) než jsou náklady na kteroukoliv konferenci.

Měření a hodnocení městského klimatu na území města Hradec Králové

Podpora aktivit nejen naší, ale všech takových to Společností je finančním rozsahem svým způsobem symbolická. Proto hledáme určité možnosti jak doplnit rozpočet odbornými aktivitami. Jednou z nich je spolupráce na odborných projektech. Jak je uvedeno v nadpisu, spolupracujeme s odborem životního prostředí magistrátu Hradce Králové.

Uvádíme krátký přehled výsledků ze zpracované zprávy o městském klimatu. Problematika specifik městského klimatu a zvláště tepelného ostrova měst, je velmi frekventovaná odborná oblast. Výzkum městského klimatu probíhá na území mnoha měst ve světě, protože nejde jen o změnu klimatu na území měst, ale také o dopady těchto změn, včetně negativních vlivů vysokých teplot na zdraví obyvatel.

V naší studii je uvedeno, že hodnocením teploty a vlhkosti vzduchu byly získány výsledky, které odpovídají poznatkům jiných autorů, tedy, že zastavěné části měst mají obecně vyšší teploty z různých pohledů hodnocení. Naopak plochy zeleně, hlavně souvislé porosty, jsou chladnější, ale s vyššími hodnotami relativní vlhkosti vzduchu. Na katastru města Hradce Králové jsou logicky nejchladnější a současně s vyšší vlhkostí lesní porosty, a můžeme uvést, že to obecně platí i pro poměry v parcích. Další poznatek, kterým jsou

hodnoty teplota a vlhkosti vzduchu stanoviště „Adalbertinum“, dokládá, že tepelný ostrov města, většinou autory uváděný v největším rozsahu pro centrální husté zástavby, není kompaktní. V částech, kde jsou uzavřené plochy mezi vysokými budovami, stín těchto budov sehrává určitou „ochlazující“ funkci.

Dosavadní výsledky studií pro město Hradec Králové potvrzují poznatky ze studií jiných měst, že absence zeleně znamená zvýšení výskytu maximálních teplot v teplém období roku. Naopak pokles hodnot relativní vlhkosti. V centrální části města, kde není či je minimum zeleně jsou zvýšené počty dnů s pocitovými kategorie nepříznivými pro pobyt lidí, tedy diskomfort až extrémní diskomfort. Zpracované plošné vyjádření vybraných charakteristik prostředí města sice dává určitý plošný přehled, ale současně dokládá, že prováděná měření dostatečně nepokrývají oblast města. Pro využití mapových podkladů by bylo vhodné zahustit síť měření minimálně několika ambulantními měřeními.

Předložené výsledky jednoznačně potvrzují, že nahrazování zelených ploch stavebními materiály ovlivňuje teplotní poměry ve městě a při výskytu vysokých teplot významně zvyšuje diskomfort pro občany.

Vysoký přínos dává využití distančních měřicích metod, od využití družicových snímků, po termovizní snímání vybraných lokalit.

V době, kdy se tolik diskutuje o dopadech rostoucích koncentrací skleníkových plynů a následné změně klimatu, je potřebné věnovat zvýšenou pozornost klimatu měst. Jak dokládají i naše poznatky, ve městech dochází ovlivněním radiační bilance k nárůstu teplot a snižování vlhkosti vzduchu. Je nutné připomenout, že z části lze tyto projevy městského klimatu snižovat rozšiřováním ploch zeleně.

Doc. MUDr. Jan Sitar, CSc.

Je dáno mnoha okolnostmi, že naše Společnost již nemá sekci bioklimatologie člověka, přitom představitelé této sekce stáli při založení naší Společnosti. Uvádím tuto skutečnost proto, že nám chybí osobnost, jakou byl ještě v předcházejícím funkčním období právě pan doc. MUDr. Jan Sitar, CSc., čestný člen naší Společnosti, který po mnoho let tuto sekci bioklimatologie člověka úspěšně vedl.

Pan docent propojoval své poznatky z lékařské praxe internisty, kardiologa a endokrinologa, s výzkumnou činností, a to především zkoumáním příčin nemoci a vlivů, které na nemocnost a obecně lidskou činnost působí vnější prostředí. Jsou jednak vlivy meteorologické, ale také heliogeofyzikální a lunární, tedy extraterrestrické. Toto zaměření bylo dáno jeho životní zájmem o astronomii. Po letech výzkumů vlivu změn počasí na nemocné (zejména kardiaky) se soustředil i na vlivy mimozemské, Upozornil na existenci semilunární periodicity ve výskytu náhlých srdečních příhod a našel tuto periodicitu i ve výskytu polárních září i ve výskytu atmosférických srážek.

Výsledky své výzkumné práce doc. Sitar pravidelně publikoval v odborných časopisech, jako je *Časopis lékařů českých*, *Kardiologická revue* a *Cor et Vasa*, a ve sbornících z domácích konferencí. Takřka tři desítky let byl pravidelným přednášejícím na konferenci „Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí“, jejíž hlavním pořadatelem je Hvězdárna v Úpici. Zájem doc. Sitara se neomezuje jen na bioklimatologii. Byl také aktivním členem České kardiologické společnosti a další jeho práce jsou zaměřeny na tento obor. Významná je také jeho činnost popularizační, tedy přednášky pro širší veřejnost, zaměřená především na lékařskou tematiku a prevenci nemocí.

Znalostí a zkušeností ze všech těchto okruhů činnosti publikoval i knižně: „*Jak předejít infarktu*“ (1990) a „*Jak si zachovat zdraví*“ (1997). Obě publikace jsou napsány přehledně, srozumitelně a přitom vědecky fundovaně.

Na základě svých výzkumných aktivit a publikací (kterých je přes devadesát) se habilitoval na brněnské Masarykově univerzitě jako docent vnitřního lékařství.

V přístupu k výzkumu, k prohloubení poznání je Doc. Sitar příkladem zaníceného vědce, protože svou veškerou výzkumnou činnost vykonával pouze ve svém volném čase bez nároku na odměnu. Taktéž účast na seminářích a konferencích si hradil z vlastních prostředků a v době své dovolené. Takové nadšení pro vědu a snaha něco v ní dokázat je záležitost nejen v lékařské obci ojedinělá a mohla a příkladná.

Pan Doc. Sitar nejen, že věnoval pozornost vlivům na lidské zdraví, ale sám dodržoval zásady, které doporučoval pacientům. Pravidelně cvičí, byl aktivním turistou. A také si získal oblibu svým smyslem pro humor. Na mnoha akcích udržoval dobrou náladu jak humorem, zpěvem, ale také tanečními křecemi.

Vážený pane docente, milý Honzo, oslavou svých 90 let života jsi vstoupil do další desítky let, ve které Ti jménem společnosti i svým přejeme mnoho energie, pevné zdraví, osobní pohodu a štěstí. Těšíme se na pokračování naší aktivní spolupráce.

Jaroslav Střeštík, Jaroslav Rožnovský

Jubilanti v roce 2022

Přejeme všem našim jubilantům hodně zdraví a spokojenosti

12. 9. 1962

= 60 let =

Knížková Ivana Doc.Ing.CSc.

14. 10. 1941

= 81 let =

Střeštík Jaroslav RNDr.CSc.

17. 10. 1940

= 82 let =

Klimeš Jan

14. 9. 1932

= 90 let =

Sitar Jan Doc. MUDr. CSc.

14. 6. 1931

= 91 let =

Daniel Milan RNDr. CSc.

